

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้เรียบเรียง

พระมหามันต์ กิตติสาโร

ผู้ตรวจ

อาจารย์ประทุม สุขสำราญ

อาจารย์ศรัณยภูมิ ผู้ฟัง

อาจารย์บุญเรือง จันทวิมล

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

website : www.iadth.com

สงวนลิขสิทธิ์

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

พ.ศ. ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-05-5136-1

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) เล่มนี้ เป็นหนังสือเรียน ที่สอดแทรกการบูรณาการ และเน้นการสร้างความรู้กับค่านิยมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย

🕯 **ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง** ของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ

🕯 **ผังสาระการเรียนรู้** สรุปเนื้อหาสาระของทั้งหน่วย

🕯 **สาระสำคัญ** เพื่อง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน

🕯 **จุดประกายความคิด** กระตุ้นความคิดของผู้เรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน

🕯 **เนื้อหา** ถูกต้องตามหลักวิชาการ เน้นการใช้ภาษาที่ถูกต้องและครบถ้วนตามขอบข่ายองค์ความรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความ เชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบท สภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดไว้ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนา ตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

🕯 **กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** เน้นให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

🕯 **ผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้** ผังความคิด สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของทั้งหน่วย

🕯 **โครงงานสู่นวัตกรรม** ให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบที่นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) หวังว่าหนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดได้ สมดังเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างครบถ้วน ทุกประการ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ๗

- การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน ๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ๑๙

- พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ๒๐
- พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ ๒๒
- พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม ๒๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พุทธประวัติ ๒๙

- การผจญมาร ๓๐
- การตรัสรู้ ๓๒
- การสั่งสอน ๓๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง ๓๗

- พุทธสาวก ๓๘
- พุทธสาวิกา ๔๔
- ชาดก ๔๕
- พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง ๔๗

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ๕๓

- พระไตรปิฎก ๕๔
- หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ๕๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ๗๐

- การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา ๗๑
- การบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน เน้นอานาปานสติ ๗๓
- ประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา และการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ๗๔
- การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๗๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ๗๙

- การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสม ในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๘๐
- การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื่องตันในทศ ๖ ๘๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มรรยาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี ๘๘

- การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) ๘๙
- มรรยาทของผู้เป็นแขก ๙๐
- การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ ๙๐
- การแต่งกาย ๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่	หน้า
๙ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	๙๕
- วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - ศาสนพิธี	๙๖ ๑๐๑
๑๐ ศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ	๑๑๒
- ศาสนาอิสลาม - ศาสนาคริสต์ - ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู - ศาสนาซิกข์	๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖
โครงการสัปดาห์วัฒนธรรม	๑๑๙
บรรณานุกรม	๑๒๐

หน่วยการเรียนรู้ที่

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ผังสาระการเรียนรู้

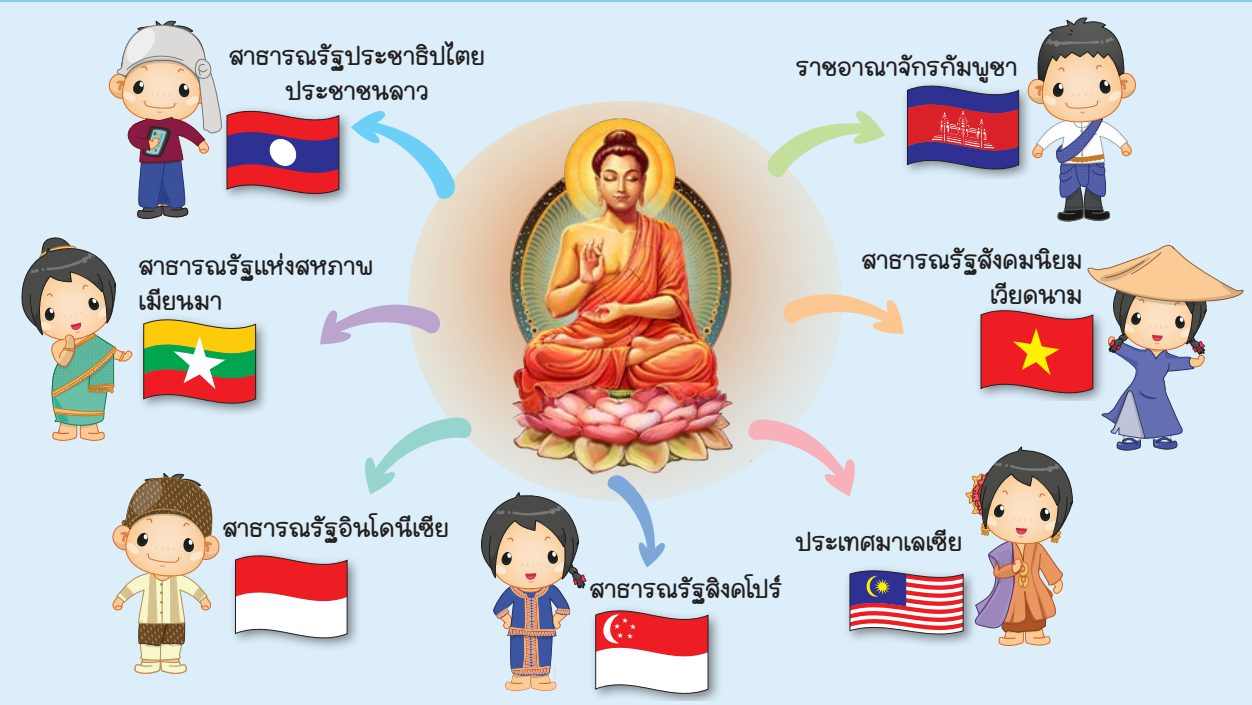
ตัวชี้วัดระหว่างทาง

- อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (ส ๑.๑ ม.๒/๑)

สาระสำคัญ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองและปัจจุบันมีผู้นับถือพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้มากขึ้น

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประกายความคิด

นอกจากประเทศไทยแล้ว
ยังมีประเทศใด
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกบ้าง
ที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ
พระพุทธศาสนา

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

หลังจากการสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จสิ้น พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งคณะพระธรรมทูตออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนต่าง ๆ โดยคณะพระธรรมทูตสายที่ ๘ นำโดยพระโสณเถระ และพระอุตตรเถระ เป็นผู้นำพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง และกลายเป็นศาสนาสำคัญของหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

๑.๑ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

พระพุทธศาสนาที่เผยแผ่เข้าสู่ประเทศเมียนมาหรือพม่าในระยะแรกเป็นนิกายเถรวาท โดยเข้ามาทางเมืองสะเทิมหรือเมืองสุธรรมวดี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมอญก่อน หลังจากนั้นจึงแผ่ขยายขึ้นไปทางตอนกลางและตอนเหนือของประเทศ

ใน พ.ศ. ๑๕๘๗ พระเจ้าอนุรุธมหาราช (อโนรธามังช่อ) ได้สถาปนาเมืองพุกามเป็นราชธานี ในช่วงนี้พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้แผ่ขยายจากแคว้นเบงกอลของอินเดียเข้าสู่เมืองพุกาม แต่พระเจ้าอนุรุธมหาราชทรงเลื่อมใสนิกายเถรวาท เมื่อพระองค์ทรงทราบว่าพระพุทธศาสนาในอาณาจักรของมอญมีความเจริญรุ่งเรืองมาก จึงทรงส่งพระราชสาส์นไปถึงพระเจ้ามุนหะผู้ครองเมืองสุธรรมวดี เพื่อทูลขอพระไตรปิฎกจำนวนหนึ่งขึ้นไปยังเมืองพุกาม แต่พระเจ้ามุนหะไม่ยินยอม จึงเป็นชนวนทำให้เกิดการสู้รบกัน

ปรากฏว่าเมืองพม่าเป็นฝ่ายชนะจึงนำพระภิกษุและพระไตรปิฎกขึ้นไปยังเมืองพุกามด้วย ส่งผลให้พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทได้แผ่ขยายไปทั่วอาณาจักรพม่าตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ใน พ.ศ. ๑๗๓๓ รัชกาลของพระเจ้านรปติลิตู เมื่อพระองค์ทรงทราบว่าที่ลังกามีการทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๖ จึงอาราธนาให้พระอุตราชีวะนำคณะพระภิกษุสงฆ์และสามเณรเดินทางไปสืบทอดพระพุทธศาสนาที่ลังกา คราวเดินทางกลับคณะสมณทูตได้นำพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์เข้ามาเผยแผ่ด้วย

ต่อมาเมื่อพระเจ้าธรรมเจดีย์ศรีปิฎกธร กษัตริย์มอญขึ้นครองราชย์ ทรงมีพระราชดำริว่าขณะนั้นพระพุทธศาสนาในเมืองมอญเสื่อมโทรมมาก คณะสงฆ์แตกแยกออกเป็นคณะต่าง ๆ ๖ คณะวัตรปฏิบัติต่าง ๆ ถูกละเลย พระสงฆ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติผิดจากพระวินัยบัญญัติ พระองค์จึงทรงเริ่มฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นมาใหม่ ส่งผลให้พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทกลับสู่ความเป็นปึกแผ่นอีกครั้ง

จนกระทั่งประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๐ พระพุทธศาสนาในพม่าได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง ในรัชกาลของพระเจ้ามินดง (ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๙๕-๒๔๒๐) พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์ก็คือทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๕ ณ เมืองมณฑะเลย์ จนแล้วเสร็จ จากนั้นก็โปรดเกล้าฯ ให้จารึกพระไตรปิฎกลงบนแผ่นหินอ่อนแล้วทำสตูบครอบไว้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๕๐ องค์

พ.ศ. ๒๓๖๘ พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ สถาบันกษัตริย์ถูกโค่นลง ส่งผลให้พระพุทธศาสนาได้รับความกระทบกระเทือน แต่ชาวพม่ายังคงศรัทธาอย่างแนบแน่น จนกระทั่งใน พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษแล้ว พระพุทธศาสนาจึงได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง

พระมหาเจดีย์ชเวดากอง ในประเทศเมียนมา

๑.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ประชากรส่วนใหญ่ของเมียนมานับถือพระพุทธศาสนา รัฐบาลเมียนมาได้พยายามฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง โดยมีการจัดทำสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยนิมนต์พระเถระผู้เชี่ยวชาญพระไตรปิฎกจากประเทศไทย ศรีลังกา ลาว และกัมพูชา ให้เดินทางมาร่วมงาน และได้จัดพิมพ์พระไตรปิฎกพร้อมคัมภีร์อรรถกถาและปกรณ์ (ตำรา) พิเศษเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ สนับสนุนการปฏิบัติธรรม โดยตั้งสำนักกรรมฐานขึ้นทั่วประเทศ ประชาชนชาวพม่ามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา และให้ความเคารพพระสงฆ์ ปุชนิยวัตร และปุชนิยสถานอย่างยิ่ง ทำให้ชาวพมามีวิถีการดำเนินชีวิตแบบชาวพุทธ

QR CODE เรื่อง
การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
และการนับถือ
พระพุทธศาสนา
ของประเทศเพื่อนบ้าน
ในปัจจุบัน

๒. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๒.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศลาวในรัชสมัยของพระเจ้าฟ้าจัม (พ.ศ. ๑๘๙๖-๑๙๑๔) แห่งอาณาจักรล้านช้าง เนื่องจากมเหสีของพระองค์ คือ พระนางแก้วกัลยา ซึ่งเป็นพระธิดาของพระเจ้าศรีจุลราชแห่งเมืองอินทปัตย์ในอาณาจักรกัมพูชา ทรงเคารพนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมาก่อน เมื่อพระนางเสด็จมาประทับที่อาณาจักรล้านช้าง ทรงรู้สึกไม่สบายพระทัย เพราะพบเห็นชาวเมืองเคารพผีสาแหรก จึงกราบทูลให้พระเจ้าฟ้าจัมแต่งตั้งคณะราชทูตไปทูลขอพระสงฆ์จากพระเจ้าศรีจุลราช เพื่อมาช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระเจ้าศรีจุลราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้อาราธนาพระมหาปาสมันตะเถระ และพระมหาเทพลังกาให้นำพระสงฆ์จำนวน ๒๐ รูป เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่อาณาจักร

วัดเชียงทอง ประเทศลาว สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช

ล้านช้าง นอกจากนี้ได้พระราชทานพระพุทธรูปปญฺจโลหะองค์หนึ่งพระนามว่า “พระบาง” พร้อมด้วยพระไตรปิฎก และหล่อพระศรีมหาโพธิ์มาถวายแก่พระเจ้าฟ้าจัมด้วย นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทก็เจริญรุ่งเรืองในประเทศลาว และได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติไปในที่สุด

๒.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พุทธศาสนิกชนชาวลาวนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่หลังจากที่ถูกครอบงำด้วยการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ พระพุทธศาสนาในประเทศลาวก็ทรุดโทรมลง ต่อมาเมื่อบ้านเมืองคลายความตึงเครียดลงแล้ว ประเทศลาวจึงได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นมาอีก โดยการส่งพระสงฆ์ลาว ๗ รูป พร้อมคฤหัสถ์ ๓ คน มาประเทศไทย เพื่อศึกษาแนวทางฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในประเทศลาว จากสมเด็จพระสังฆราชและพระเถระชั้นผู้ใหญ่ของประเทศไทย

๓. ราชอาณาจักรกัมพูชา

๓.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ราชอาณาจักรกัมพูชา

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศกัมพูชา เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๘ อันเป็นช่วงที่อาณาจักรพุนันกำลังเจริญรุ่งเรืองอยู่ทางทิศใต้ของดินแดนที่เป็นประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน อาณาจักรพุนันเป็นอาณาจักรใหญ่ซึ่งมีสัมพันธไมตรีอันดีกับประเทศจีนและอินเดีย ดังนั้น จึงได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนานิกายมหายานจากประเทศทั้งสองด้วย อย่างไรก็ตามศาสนาที่เข้ามาเผยแผ่ยังอาณาจักรพุนันในสมัยแรก ๆ คือ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ส่วนพระพุทธศาสนาเข้ามาภายหลัง ด้วยเหตุนี้ทำให้อาณาจักรพุนันนับถือทั้งศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนาควบคู่กัน แต่ก่อนที่อาณาจักรพุนันจะเสื่อมอำนาจลง พระพุทธศาสนานิกายมหายานก็ได้รับการทำนุบำรุงจนเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาก

พระพุทธศาสนาในกัมพูชาเสื่อมโทรมลง เมื่ออาณาจักรกัมพูช้าย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่กรุงพนมเปญ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการทำสงครามขับเคี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับในบางครั้งราชวงศ์กัมพูชาก็เกิดสู้รบแย่งชิงราชสมบัติกันเอง ปัจจัยความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงส่งผลต่อพระพุทธศาสนาในกัมพูชาด้วย

พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชาได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งในรัชสมัยของพระเจ้าหริรัศยรามานิปติ (นักองดัวง) ในสมัยของพระองค์ พระภิกษุกัมพูชาได้รับการส่งเสริมให้เดินทางมาศึกษาพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร แล้วกลับไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น ที่สำคัญคือ มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมชั้นสูงขึ้นในกรุงพนมเปญ มีชื่อเรียกว่า “ศาลาบาลีชั้นสูง” และยังนำนิกายธรรมยุตจากเมืองไทยเข้ามาเผยแผ่ที่ประเทศกัมพูชาเป็นครั้งแรกอีกด้วย

ปราสาทบายน ศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา
นิกายมหายานในประเทศกัมพูชา

๓.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรกัมพูชา

ด้วยเหตุที่สภาพทางการเมืองของกัมพูชาขาดความมั่นคง โดยเฉพาะการสู้รบทำสงครามกลางเมืองระหว่างชาวเขมรด้วยกัน ทำให้พระพุทธศาสนาไม่เจริญถึงขั้นสูงสุด อย่างไรก็ตาม สถานการณ์พระพุทธศาสนาในกัมพูชาก็เริ่มมีแนวโน้มดีขึ้น หลังสงครามกลางเมืองเริ่มสงบลง ใน พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐบาลกัมพูชา รวมทั้งพุทธศาสนิกชนชาวเขมรมีความพยายามที่จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในกัมพูชาขึ้นมาใหม่พร้อม ๆ กับการบูรณะฟื้นฟูประเทศ อันเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่า สถานการณ์ของพระพุทธศาสนามีแนวโน้มที่จะดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา พระสิหนุราช ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของพระภิกษุชาวเขมร

๔.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์กับประเทศจีนมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยจีนเข้ามายึดเวียดนามเป็นเมืองขึ้นและปกครองเวียดนามอยู่หลายร้อยปี จนเวียดนามเกือบกลายเป็นรัฐหนึ่งของจีน ดังนั้น เมื่อจีนนับถือศาสนาอะไร ศาสนานั้นก็จะเผยแผ่เข้ามาในเวียดนามด้วย เริ่มแรกอิทธิพลของลัทธิเต๋าและลัทธิขงจื๊อได้เผยแผ่เข้ามาสู่ประเทศเวียดนามก่อนจนถึง พ.ศ. ๗๓๒ คณะธรรมทูตจากจีนหลายคณะจึงได้เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนาม อย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาในสมัยเริ่มแรกยังไม่เป็นที่นิยมนับถือกันอย่างแพร่หลาย จนกระทั่ง พ.ศ. ๑๕๑๒ เมื่อราชวงศ์หมิงขึ้นมา มีอำนาจปกครองเวียดนาม พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงได้รับการฟื้นฟูและได้รับการนับถือกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น

เมื่อเวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสใน พ.ศ. ๒๔๒๖ พระพุทธศาสนาก็ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนัก ทั้งนี้เพราะชาวพุทธได้รวมตัวกันจัดตั้งขบวนการชาตินิยม ทำสงครามกองโจรสู้รบกับทหารฝรั่งเศส เพื่อปลดปล่อยเวียดนามให้เป็นอิสระ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงดำเนินการตอบโต้

โดยการควบคุมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด การรวมชุมนุมของพุทธศาสนิกชนเพื่อประกอบพิธีกรรมจะต้องได้รับการอนุญาตจากทางการฝรั่งเศสก่อน นอกจากนี้ชาวเวียดนามที่ต้องการสมัครเข้าทำงานกับรัฐบาลฝรั่งเศส จะต้องโอนสัญชาติเป็นชาวฝรั่งเศส และต้องเข้ารีตหันไปนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จึงจะมีสิทธิสมบูรณ์ ส่งผลให้ชาวเวียดนามจำนวนไม่น้อยหันไปเข้ารีตนับถือศาสนาคริสต์

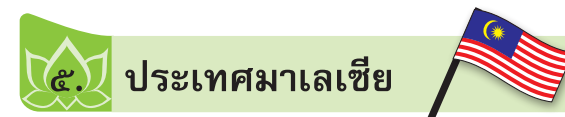

เจติย์บุล่อง นครโฮจิมินห์ เป็นเจติย์ที่สร้างขึ้น
โดยผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทย เมียนมา
อินเดีย และเวียดนาม

๔.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เนื่องจากสงครามเวียดนามอันยาวนาน ทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนามต้องหยุดชะงัก เมื่อเหตุการณ์สงครามในคาบสมุทรอินโดจีนสงบลง และมีสันติภาพมากขึ้น ทางรัฐบาลก็ได้ผ่อนปรนมาตรการจำกัดสิทธิการนับถือศาสนาของประชาชนลงไป จึงทำให้ชาวพุทธบางกลุ่มมีความพยายามฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเวียดนามขึ้นมาใหม่ แต่ก็ไม่สำเร็จมากนัก ทั้งนี้เพราะมีพระสงฆ์ นิกายมหายานเหลือเพียงไม่กี่รูป

ด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาในเวียดนามปัจจุบัน สหพุทธจักรเวียดนามได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยวันอันห์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งพระพุทธศาสนาขึ้น โดยได้รับการรับรองจากรัฐบาล ทำการสอน ๔ คณะ ได้แก่ คณะพุทธศาสตร์และบูรพาวิทยา คณะอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะภาษาศาสตร์

๕.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย

ดินแดนประเทศมาเลเซียแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งอยู่บนแหลมมลายูและอีกส่วนหนึ่งอยู่บนเกาะบอร์เนียว นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศมาเลเซียเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๓ โดยระยะแรกเป็นนิกายเถรวาทแต่มีผู้นับถือไม่มาก จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ ๑๒ เมื่อแหลมมลายูตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงได้เผยแผ่เข้ามาสู่บริเวณนี้

พระพุทธศาสนาซึ่งเจริญอยู่บนแหลมมลายูได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนักในรัชสมัยของพระเจ้าบรมวงศ์แห่งอาณาจักรมะละกา เมื่อพระองค์เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานอยู่เช่นเดิม จนถึงสมัยของสุลต่านมัลโมซาลิ พระองค์ทรงเลื่อมใสในศาสนาอิสลามมาก จนศาสนาอิสลามได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศมาเลเซียไปในที่สุด

ในช่วงที่มาเลเซียตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ได้มีชาวจีนนำพระพุทธศาสนานิกายมหายานจากประเทศจีนเข้ามาเผยแผ่ในประเทศมาเลเซียด้วย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก จนกระทั่งเมื่อมาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงมีคณะพระธรรมทูตจากประเทศไทย ศรีลังกา และพม่า เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทในประเทศมาเลเซียหลายคณะ ซึ่งช่วยให้พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซียได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาบ้าง

๕.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่มีประชากรจำนวนหนึ่งเป็นชาวจีนที่ยังนับถือพระพุทธศาสนาทั้งนิกายมหายานและนิกายเถรวาทอย่างเหนียวแน่น ปัจจุบันมีองค์การทางพระพุทธศาสนามากมาย เช่น สมาคมผู้สอนพระพุทธศาสนา ที่วัดพระพุทธศาสนาในกัวลาลัมเปอร์สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับมาเลเซีย มีวัดเซตวัน และวัดไชยมังคลารามที่เกาะปีนัง ยูวพุทธิกสมาคมแห่งมาเลเซีย สมาคมชาวพุทธในมาเลเซีย ศูนย์สมาธิวิปัสสนาแห่งชาวพุทธมาเลเซีย และพุทธสมาคมในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปัจจุบันรัฐบาลประกาศให้วันวิสาขบูชาเป็นวันหยุดราชการทั่วประเทศมาเลเซีย

๖.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ทางทิศใต้ของประเทศมาเลเซีย ในอดีตรวมกันเป็นสมาพันธรัฐมลายูเช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย แต่ได้แยกตัวออกมาเป็นอิสระเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ดังนั้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์จึงมีลักษณะเดียวกันกับประเทศมาเลเซีย กล่าวคือนิกายที่ได้รับการเคารพนับถือมากที่สุด ได้แก่ นิกายมหายาน และด้วยเหตุผลที่พลเมืองส่วนใหญ่ของสิงคโปร์เป็นชาวจีน พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงมีความเจริญรุ่งเรือง ดังจะเห็นได้ว่า สิงคโปร์มีสมาคมชาวพุทธประมาณ ๑,๘๐๐ สมาคม และมีวัดทางพระพุทธศาสนา ๑๒๒ วัด ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นวัดฝ่ายนิกายมหายาน ส่วนวัดฝ่ายนิกายเถรวาทที่สำคัญ ได้แก่ วัดศรีลังการามายณะของศรีลังกา และวัดอานันทเมตตยารามของไทย

วัดอานันทเมตตยาราม เป็นวัดไทยสังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหายานิกาย ตั้งอยู่ในประเทศสิงคโปร์ เป็นวัดไทยที่เก่าแก่ที่สุดของสิงคโปร์

๖.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐสิงคโปร์

ปัจจุบันนี้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสิงคโปร์มีลักษณะเป็นองค์กรต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดพุทธศาสนา ก่อตั้งโดยท่านธรรมรัตน์ พระภิกษุชาวศรีลังกา เพื่อจัดกิจกรรมการบรรยายและปฏิบัติธรรม พุทธสมาคมมหาปรีชญา มีพระภิกษุจากไต้หวันเป็นที่ปรึกษา กิจกรรมหลัก คือ การสอนพระพุทธศาสนาทั้งในแบบอินเดียและแบบจีน กลุ่มพุทธสมาคมแห่งมหาวิทยาลัย มีกิจกรรมสอนพระธรรม และการนั่งสมาธิภาวนา และสมาคมพุทธศาสนาแห่งสิงคโปร์ มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอพระพุทธศาสนาในรูปแบบที่เหมาะสมกับความก้าวหน้าของสังคมสมัยใหม่

นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งองค์การคณะสงฆ์แห่งสิงคโปร์ เพื่อเป็นศูนย์กลางของพระสงฆ์ในสิงคโปร์ โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่วัดโบรคาร์กซี การปฏิบัติตนของชาวพุทธในสิงคโปร์ทุกวันนี้ส่วนใหญ่สะท้อนออกมาในรูปของการสังคัมสเกราะห์ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชาวสิงคโปร์ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนาตามธรรมเนียมประเพณีเท่านั้น หากได้นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักเมตตากรุณามาปฏิบัติในชีวิตจริงอีกด้วย

๗.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ดินแดนที่เป็นประเทศอินโดนีเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๓ ครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งพระโสณเถระและพระอุตตรเถระเดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในแถบนี้ เรื่องราวของประเทศอินโดนีเซียปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒ เพราะได้เกิดอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ขึ้นอาณาจักรหนึ่งชื่อว่า “อาณาจักรศรีวิชัย” ซึ่งมีอิทธิพลครอบคลุมตั้งแต่ภาคใต้ของประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซียทั้งหมด สันนิษฐานว่า อาณาจักรศรีวิชัยมีการนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานอย่างแพร่หลาย เพราะมีการค้นพบโบราณวัตถุเป็นจำนวนมากที่สำคัญ ได้แก่ พระพิมพ์ดินดิบและรูปพระโพธิสัตว์ ซึ่งสร้างขึ้นตามคติความเชื่อของผู้นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน

พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียถึงจุดเสื่อมโทรมมากในสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๔ เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมลง และอาณาจักรมัชปาหิตขึ้นมาขึ้นมีอำนาจแทน ประกอบกับมีกษัตริย์องค์หนึ่งของอาณาจักรมัชปาหิตทรงพระนามว่า ระเด่นปาตา ทรงศรัทธาในศาสนาอิสลามมาก ทรงประกาศห้ามเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาณาจักรของพระองค์ และทรงยกย่องให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ นับตั้งแต่นั้นมาศาสนาอิสลามก็เผยแผ่ไปยังเกาะต่าง ๆ ของอินโดนีเซียอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นศาสนาที่ชาวอินโดนีเซียส่วนใหญ่นับถือไปที่สุดในที่สุด ส่วนชาวอินโดนีเซียที่ยังมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนานิกายมหายานยังคงมีอยู่ประปรายในเกาะชวา สุมาตรา และบาหลี

๗.๒ การนับถือพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนานิกายมหายานเจริญรุ่งเรืองในประเทศอินโดนีเซียในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ เห็นได้จากพุทธสถานสำคัญ ๆ ที่เหลือเป็นหลักฐานหลายแห่ง โดยเฉพาะพระวิหารบุโรพุทโธ (บรัมพุทโธ) หลังจากทีศาสนาอิสลามได้แผ่เข้ามาและชาวชวาได้ยอมรับนับถือเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว พระพุทธศาสนาก็เริ่มเสื่อมถอยลงตามลำดับ ปัจจุบันมีชาวอินโดนีเซียประมาณร้อยละ ๑ ที่ยังนับถือพระพุทธศาสนา เช่น ชาวอินโดนีเซียบนเกาะบาหลินับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานควบคู่ไปกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และชาวจีนจำนวนหนึ่งบนเกาะชวา ทุก ๆ ปีประชาชนกลุ่มนี้จะมาร่วมกันประกอบพิธีในวันวิสาขบูชาที่พระวิหารบุโรพุทโธ ซึ่งจัดเป็นเทศกาลประจำปีที่สำคัญงานหนึ่งของเมือง นอกจากนี้มีการจัดตั้งพุทธสมาคมขึ้นในเมืองจาการ์ตา เมืองหลวงของอินโดนีเซียด้วย

ปจณา...วิสัยนา

นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้ความแตกต่างทางด้านศาสนาอย่างไร

พระวิหารบุโรพุทโธที่เกาะชวา บริเวณตอนกลางของประเทศอินโดนีเซียเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน

G

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

- นักเรียนร่วมกันสนทนาว่าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีประเทศใดบ้างที่นับถือพระพุทธศาสนา

P

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

- นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๗ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	กลุ่มที่ ๒ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	กลุ่มที่ ๓ ราชอาณาจักรกัมพูชา
กลุ่มที่ ๔ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	กลุ่มที่ ๕ ประเทศมาเลเซีย	กลุ่มที่ ๖ สาธารณรัฐสิงคโปร์
		กลุ่มที่ ๗ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

จากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนา แล้วสรุปความรู้เป็นแผนภาพความคิด

- นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

A1

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

- นักเรียนเลือกศึกษาเกี่ยวกับการเผยแผ่และการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านที่สนใจมา ๑ ประเทศ แล้วตอบคำถามลงในแบบบันทึก
- นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

A2

ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

- นักเรียนออกมานำเสนอแบบบันทึกการศึกษาเกี่ยวกับการเผยแผ่และการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้านที่สนใจหน้าชั้นเรียน

S

ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

- นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านไปเผยแพร่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ฝั่ง สรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

พระพุทธศาสนาในเมียนมาเป็นนิกายเถรวาท โดยระยะแรกเข้ามาทางเมืองสะเทิมและเมืองสุทธรวดี มีความเจริญรุ่งเรืองมาก เห็นได้จากศาสนสถานในพระพุทธศาสนาที่ถูกสร้างอย่างยิ่งใหญ่ พระพุทธศาสนายังคงดำรงอยู่ในประเทศเมียนมาอย่างเหนียวแน่น แม้ว่าจะเคยตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ปัจจุบันรัฐบาลเมียนมายังคงส่งเสริมพระพุทธศาสนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการจัดตั้งคณาจารย์ไตรปิฎก การส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศลาวในสมัยพระเจ้าฟ้างุ้ม โดยพระมหาลีของพระองค์ คือ พระนางแก้วกัลยา เพราะพระนางทรงนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมาก่อน พระพุทธศาสนาในลาวจึงเติบโตและรุ่งเรือง จนกลายเป็นศาสนาประจำชาติในที่สุด ระยะเสื่อมโทรมของพระพุทธศาสนาในลาวเกิดขึ้นเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง เมื่อบ้านเมืองคลายความตึงเครียดลง จึงมีการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในลาว โดยการส่งพระสงฆ์ลาวเข้ามาศึกษาแนวทางฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ราชอาณาจักรกัมพูชา

พระพุทธศาสนาเข้ามาในกัมพูชาสมัยอาณาจักรฟูนัน อาณาจักรฟูนันมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับจีนและอินเดีย จึงได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนานิกายมหายานจากทั้ง ๒ ประเทศ พระพุทธศาสนาในกัมพูชาเสื่อมลง เมื่อมีการทำสงครามกับเพื่อนบ้าน และการแย่งชิงราชสมบัติภายในประเทศ จนกระทั่งเหตุการณ์ทางการเมืองสงบลง รัฐบาลจึงมีความพยายามจะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในประเทศ โดยเฉพาะการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นในกัมพูชา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เวียดนามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจีน จึงได้รับอิทธิพลด้านการนับถือศาสนาจากจีน แต่เมื่อเวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาก็เสื่อมลงจากการที่รัฐบาลฝรั่งเศสควบคุมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสนับสนุนให้เข้ารีตเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๓๐ เมื่อสงครามในคาบสมุทรอินโดจีนสงบลง จึงมีความพยายามฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเวียดนามขึ้นมาใหม่

ประเทศมาเลเซีย

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาในมาเลเซียเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๓ โดยระยะแรกเป็นนิกายเถรวาทจนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ ๑๒ เมื่ออยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรศรีวิชัย พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงเผยแผ่เข้ามา พระพุทธศาสนาในมาเลเซียเริ่มเสื่อมลงในรัชสมัยของพระเจ้าบรมวงศ์เธอแห่งอาณาจักรมะละกา เนื่องจากพระองค์ทรงเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม และในสมัยสุลต่านมัลโมซาร์ ศาสนาอิสลามจึงเป็นศาสนาประจำชาติของมาเลเซีย จนกระทั่งได้รับเอกราชจากอังกฤษ จึงมีคณะทูตจากประเทศไทย ศรีลังกา และเมียนมาเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในมาเลเซียนับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็ยังมีประชาชนชาวจีนจำนวนหนึ่งยังคงนับถือพระพุทธศาสนา ทั้งนิกายมหายานและนิกายเถรวาท

สาธารณรัฐสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นเกาะอยู่ทางใต้ของมาเลเซีย เคยรวมกันเป็นสหพันธรัฐมลายูเช่นเดียวกับมาเลเซีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงมีลักษณะเดียวกัน คือ นิยมเคารพนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวจีน พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงมีความรุ่งเรือง ปัจจุบันพระพุทธศาสนายังคงเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่ในสิงคโปร์นับถือ โดยมีการจัดตั้งพุทธสมาคม และจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามากมาย

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ดินแดนที่เป็นประเทศอินโดนีเซีย ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๓ ตรงกับครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชส่งพระโสณเถระและพระอุตตรเถระเดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแถบนี้ จนกระทั่งอาณาจักรศรีวิชัยมีอิทธิพลมาถึงอินโดนีเซีย พระพุทธศาสนานิกายมหายานจึงเริ่มแพร่หลาย พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียเริ่มเสื่อมเมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมอำนาจและแทนที่ด้วยอำนาจของอาณาจักรมัชปาหิต โดยกษัตริย์ระเด่นปาตา กษัตริย์พระองค์หนึ่งของมัชปาหิต ทรงมีศรัทธาในศาสนาอิสลามมาก ทรงประกาศห้ามเผยแผ่พระพุทธศาสนา และยกย่องให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๒

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

ฝั่งสาระการเรียนรู้

พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ และมรดกของชาติ

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

๑. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ส ๑.๑ ม.๒/๒)
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ (ส ๑.๑ ม.๒/๓)
๓. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม (ส ๑.๑ ม.๒/๔)

สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ และมรดกของชาติ และยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ

